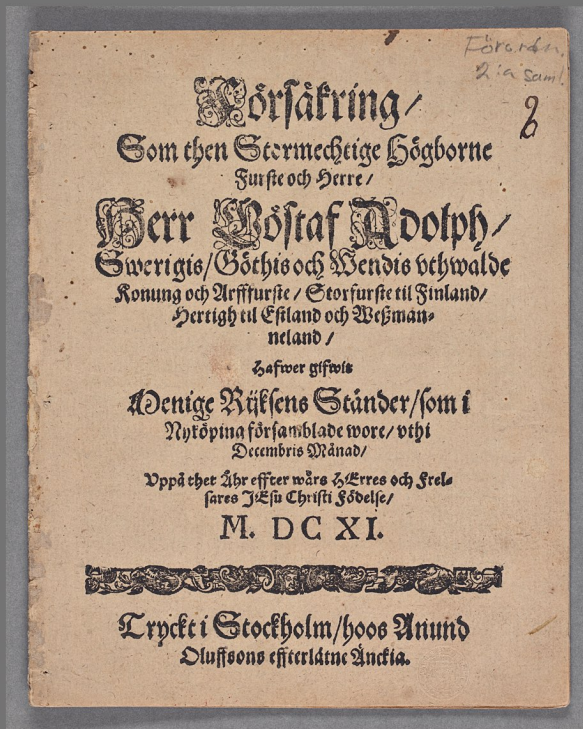

Försäkring, Som then Stormechtige Högborne Furste och Herre, ...

SOT // Kungl. förordningar / 2. saml.

Tillkomstår 1612
Digitaliserad år 2016

Förordn.
2:a saml.

Försäkring /

2

Som then Stermecheige Högborne
Furste och Herre /

Herr **Hösta** **Adolph** /

Swergis / Göthis och Wendis behwalde
Konung och Arfffurste / Storfurste til Finland /
Hertigh til Estland och Weßman-
neland /

Zafwer gifrots

Denige Rüksens Ständer / som i
Nytöping församblade wore / vthi
Decembris Månad /

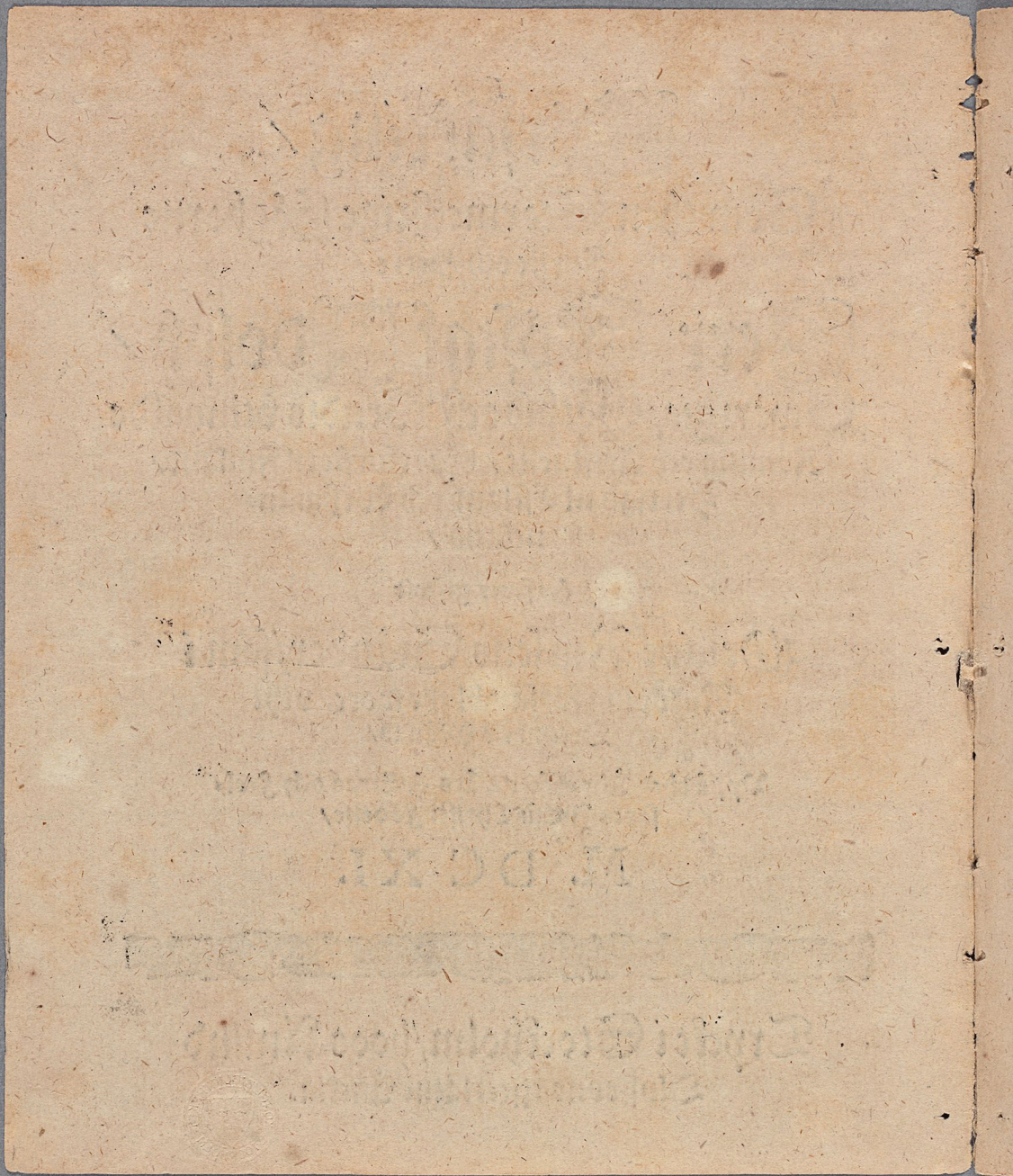
Vppå thet Åhr effter wårs H. Erres och Srel-
sares Jesu Christi Gødelse /

M. DC XI.

Tryckt i Stockholm / hoos Anund
Dluffsons effterlätne Anckia.

W Gøstaf Adolph / med Gudhs
Nådhe / Swerigis / Gøthis och Wens
dis uthwalde Konung / Storfurste til Fin-
land / Hertigh til Estland och Westmanne-
land / Gørewitterligt medh thetta wårt
öpone Breff / at såsom menighe Swerigis Ri-
tis Ständer / höge och nidrige / vppå then al-

mennelighe Riktzdagh / som hölz i Norköping vppå thet åhr
1604. tå samtyckte och bewilliade en Arfförening om then Ko-
nungzlighe Regering här i Riket / således / at nåst effter wår
sälte käre Herzfaders dödelighe Affgång / tå wille the sa-
namna och bekänna oss för thetas rätta Herre och Regeran-
de Konung / Så hafwa the och nu vppå thenna nå: waran-
des Riktzdagh thet samna repeterat / bewillat och samtyckt.
Och effter Gudh then Aldrahögste igenom sin nådighe För-
synn hafwer råckt kalla then Stormächtigeste / och Höghs-
borne furste och Herre / Her CARL then Tjonde / Swe-
riges / Gøthes / Wändes / Finmars / Carelers / Lappers i
Norlanden / the Cajaners och Esters i Estland / Konung /
Wår elskelighe käre Herzfader / aff thenna sorgfulle och bedröfs-
wadhe Werlden til sigh vcht then enighe Roo och hwila
hwilkens siäl Gudh wårdighas hoos sigh behålla / och medh
alla Christroigna en frögdefull Opståndelse förlåna på then
yterste daghen) hafwa the förthen skuld samplighen och een-
drächtelighen / ödmuktelighen och vnderdånlighen begärat / at
wij effter samma Arfförening then Konungzlighe Regering
på oss tagha wile. Nu ändogh wij wål noghsamt betän-
kiande kunne hafwa oss i thessa wåre vnge Åhr sådan nödo-
sam och beswårligh Regering vppåtåga / effter som Rikt-
2 4
sens

sens tillstånd och lägenheet nu förewetter / Särdeles och al-
thenstund vthi No: Köping: Beslwt förmålt warder / at wij
icke skole trädha til fulkomligh Konungzligh Regering / för
än wij vpfylla fyre och Tiugu år / icke heller skole wij wa-
ra Mächtige någhot handla / trachtera eller besluta innan
then tidhen. Men effter Råtsens Ständer hafwa nu sam-
ma Punche i så motto förändrat / at the hafwa kânt off
Mächtighe och Myndighe nogh / både til fulkomligh Re-
gering / och til at handla och beslwa medh Råtsens
Råd / hwad menige Råtsens Saker widtkommer / Så haf-
we wij doghliktwäl thetas flitighe och ödmunkte Begäran icke
kunnat vthslå / och off ther vthi förwägghra / vthan ther til
bejakat och sameyckt / och nu i the helighe Treesaldigheetz
Clampn thenna Råtz Konungzligha Regering wedherta-
ghet / Och medhan sampeligha Råtsens Ständer / höghre
och läghre / Andelighe och Werldzlighe hafwa ther hoos til-
sagdt / at wele wara off trogne och råtrådigha Underså-
ter / och bewissa off all Hørsamheet och Lydno / vthi thet
wij them til wårt och menighe Sweriges Rykes alles wårt
käre Sådhermeslandz gagn och bästa skälighen bindhandes
och befallandes warda / effter som thetas skriffteligha försä-
kring off ther på gifwen / vthwisar och förmåler / Ther före
och på thet the förnämligen och wärkelighen wäghe förnim-
ma wår synnerligha Unnest och Benägghenheet aff off igen/
ther medh wij them sampelighen och synnerlighen bewägne
äre och wara wele / Så hafwa wij tå thetas ödmunkte Begä-
ran / och at yttermera inbördes Trygheet och Säkerheet
hoos och ibland Ständerna blifwa må / them på efter fölians
de Punchar försäkrat / som wij och nu medh thetta wårt öpa-
na Brefs kraft här medh welat försäkrat hafwa / och
frandeles vthi wår Konungzligha Cröning stadfästa wele /
widh hwilken wij them och stadigt och oryggeligen wele håla
la och handhafwa.

Såsom til thet första / At wij wele hålla / handhafwa och
bestydda

bestydda alle Swertgts Råhtis Ständer / Andellige oc Werldz-
lighe / högge och lågge / widh theras Christelige Religion /
Gudz rena och klara Ord / och the högghwårdige Sacramentz
rätte sanskyllige Brukt / grundade vthi then helighe Prophe-
tiske och Apostoliske Strifte / och vthi then oförändradhe
Augßburgiske Confession / Keyser Carl then Sämpte öfwer
antwardat / åhr 1530. Artikels wjs stält och författat / als
deles som hon i Konung Göstuffs sidste / och Konung Jas
hans (begge löstige Ibhugtkommelses) första Regementz
tjdh i thetta Råhtet hafwer varit brukeligh / och sedhan vthi
Obsala Concilio åhr 93. aff S. A. May. wår kære herfader
och menighe Råhtsens Ständer / som då församladhe woro /
eenhållighen och almennelighen samtyckt / wedertaghen och
besluten bleff / och ingen aff Ständerna högge eller lågge / en
eller flere någhen annan Religion / anten medh låckande eller
erugande anmoda eller påbiudha / ey heller någon / aff hwad
Nation / Scänd eller wilkor som han wara kan / någon annan
Religions Öffning eller Exercitium öffentlighen eller hem-
lighen tilstådia vthi thetta wårt Råhte och thes tilhörighe
Provincier / än thenna som förbemålt är.

Til thet andra / At ingen som aff någhon annan Reli-
gion är / thet ware sig Papistisk / Calvinist / Anabaptistisk el-
ler någhen annan / än then som förbemålde är / må blifwa
brukat i någhot Råhtsens Embete / anten i Råd / på Slott
och Befästningar / i Landz och Hoffregering / mycket min-
dre vthi thet Andelige Ståndet til Biskopar / Professores /
Byrktioheerdar eller Skolemåstare satte warða / Dogh thet
någre Uthlånste Priwarz Personer wore / som med annan Re-
ligion funnes / kan them för Handel och Wandel sam: Eriggz-
sakernas skul / icke wågras at wistas och theras Handel och
Nåring här i Råhtet laghlygen bruka / medhan the sigh stille
och roolighen förhålla / sin wilfarelse icke vthsprjdhä / och
wår Religion och Gudz tjänst / hwarthen medh Ord eller Gero-
ningar

ningar icke förtala eller fötsmäda (ty ingen Öfwerheet är
mächthigh at rådha eller regera öfwer ens samwete) Men then
som någhot annat kan öfwertygges / then wele wij tilbörli-
ghen straffa låta.

Til thet Tredie / Wij wele och icke allenast ålsta / åhra
och vthi wördning hålla / then Stormächthige / Höghborne
Furstinna och frw / frw CHRISTINA / Sweriges Gö-
thes / Wändes / Finners / Carelers / Lappers i Norlanden /
the Caijaners och Esters i Lifland / Drotning / Så och Borne
Hertiginna til Sleswice Holsten / wår elskeliche kåre frw Mo-
der / Såsom och Sweriges Råtes Arfffürster och fröter / wå-
re elskeliche kåre Bröddher och Systrar / vthan och Sweriges
Råtes Rådth och Ständer / höghre och låghre / Andeliche och
Werldzliche / och them hålla widh Sweriges bestreffne Lagh /
Råtesens orminnes fröheet och Rättigheet / loslige Wahne
och i tilbörlich Wördning / Myndigheet och anseende sampeli-
ghen och synnerlighenså at icke någhot tilstådias och skeer som
them en eller flere til spott och Wanåhre ware kan / Såsom och
at hware och iet Stånd särskildt blifwer handhafwet och v-
than någhot Qwaal / Ansechtning och Intrång skyddat widh
sine wålfångne fröheeter / Privilegier / Immuniteter / Rät-
tigheet och loslige Sedwaner / särdeles thet Adelige Stån-
det må blifwa widh macht och i tilbörlich wördning hållet /
och nint på åhra / Liff / Godz och Zion / Sweriges Lagh och
alle wålfångne fröheeter och Privilegier.

Til thet Fierde / Låfwa och tillsäja wij / at wij wårt Rå-
te Swerige wele styra och regera effter Konungens Ledh /
som i Konungz Batten i thet fierde Capitulet förinålt är.

Til thet Fämte / wele wij och låta beställa och besätta
Råtesens höghe Embeter / som äre Drotet / Marsk / Admiral /
Cantzler / Skattmästare och the andra aff Råtes och Cam-
marrådth / sampt Laghmån / Ståthållare i Landzänderne /
och the förnåmlighe Besåstningar medh infödde Swens-
ke Mån

Ste Mån aff Ribber Skapet och Adelen / såsom och Lärdbst off
 dingar i litta måtto medh Swenske Mån / och hålft aff Adell
 som thet til tienlighe finnas kunne / medh Lagha Samtryckio
 theras / som wederbör effter Sweriges Lagh / Ther och någ
 gbon aff sådana laghlighe tillsatte Domare blifwer för rätta
 fruktänder / han skal och för allom / så högom som laghom frū
 wara och blifwa / Wij wele och / at såsom alla Domare måge
 hafwa macht at döma them som skyldighe äre / ifrån Luff /
 Äbra och Godz / så skole the och i litta måtto wara fulmäch
 tige at frūga then oskyldighe til Luff / Äbra och Godz / och
 thet wele wij hålla hand vthöfwer / at thet medh således skal
 hållit och effterkommit blifwa / Dogh wele wij hafwa off för
 behållit någre häreder vthi hwar Landzända (hwilke wij v
 thi Adelen Privilegier nampngiswa och vthtryckia wele)
 them wij wele hafwa macht at förlåna wåre trogne Mån och
 Tjänare / som hoos off vthi höfwet dagelighen brukadhe blif
 wa / thet ware sigb anten aff Adell eller elliest / dogh inge an
 dre än godhe Swenske Mån / som Sweriges Lagh wål weta /
 och hwarion och enom Lagh och Rätt skipa och plåga kunn
 na / och sedhan hwar och ett Embete widh sin tilbörliche
 Macht och Myndigheet hafwa och hålla / the som och såle
 des aff off vthi Riktsens högga Embeter brukade blifwa /
 them wele wij medh tilbörliche vnderhåld aff Cronones Låån
 och Upbörd / hwar effter sin Tjänst / Embetes och Ståndz
 wörde nödtorfftelighen försörta / effter then Ordning / som
 wij thet vppå medh wårt elskelighe Riktz Rådhs göra wele /
 Wij wele icke heller någbon ifrån sådana Embeter degradera
 eller affsätta / medh mindre än han för Rätta ifrå sitt Em
 bete laghlighe dömd blifwer.

Til thet Siette / wele wij icke heller någon nyy Lagh göra el
 ler Ständerna vppåtrångia / ey heller någon gamal wedertas
 gen Lagh förwandla / förtryckia eller plat afflässa / utan hög
 borne Furstes Hertig Jahans / Riktsens Rådhs oc menige Stån
 ders.

77
ders Ja/Samtycke och Fulbordan/aldeles effter Lagen och
Konungz Lædh/Wij wele icke heller låta någre på eller för-
budh vthgå eller Ordningar göra/som menige Riket angår /
thet ware sigh anten medh Krügzhjelper/Gårder/Tuller el-
ler Wårler/eller andra Pålagor/ samt och Vchstriffningar
til Riktsens wårn och försvar/vtan Riktsens Råd3 wetskap
och Råd3/och thetas samtycke som wederbör/ medh hwilket
så wål vthi Furstendömen/ såsom i Konungedömet skal hål-
las låta Ordning/på thet at öfwer hela Riket må vara een
Lijthet/Mycket mindre skal någon Befalningz man högre el-
ler lägre hafwa macht at lägga på Almogen någhon Gård
eller hielp/stoor eller lützen/vtan wårt Samtycke och Befal-
ning. När och en Ordning således laghliggen giordt eller för-
bud eller påbudh skede är/jå wele wij thet så länge thet ware
skal/ icke förändra eller vppgifwa/ och någrom någon särdes
les frjthet thet emoot tilstådia, dogh hwars och ens Privile-
legier oförkränckte/Wij wele icke heller Ständerna medh
månge Herredagar betunga/vtan thet theste mera göra bes-
hooff/ och orsakerne til Ständernes samankomst af Riktsens
Råd3 tilförende öfwerwägade och samtyckte äre/Såsom och
ey heller krüg eller örlig begynna eller påslå/ ey heller nogon
fridh/stillestånd eller förbund företaga eller ingå med någon
Potentat eller *Republ.* vtan högborne Furstes hertig Ja-
hans/Riktsens Råd3 och Ständernas Wetskap och Samty-
cke.

Til thet Siunde/Hafwe wij låfwat/at medh Biskopernas
Waal må hållas effter then wedertagne och samtyckte Ryt-
tiordningen/och them thetas tilbörliche/laghlighe macht
och myndigheet til at ordinera Pråster/och tham medh förs-
samblingens samtycke til Gålden sättia effterlåtas/alde-
les efter förbemålte Rytckie ordningz Lydeise och innehåld
(*Salvo jure rationatus*) lå at icke någhon Pråst sedan skal
behöfwa at besöta oss om någhen Confirmation/vndanta-
gandes

gandes t
Regalia
then öf
vthgå
Pråstma
gången
wågrat
funnes a
bestin o
så mått
ordning
ter och f
Embete
Minister
dighe th
för Wili
gåfwor
tas effe
ei skal b
sifö the
blifwa.
hålla/oc
Bisperne
ne såd
ghe Ryt
nöbteor
Theslike
nura D
Pråstma
der rüd
Samma
deckte D

gandes the *Zufwundgälde* / som man mentigt *Beneficia*
Regalia kallar / hwilka framdeles skole namngiswas i
 then öfwerseedde *Kyrckie* Ordning / som wij aff *Trycket* wele
 vthgå låta / Wij wele icke heller tilstådia / at någhon
 Prästman blifwer sitt *Kall* och *Embete* / vthan föres
 gången *Kansättning* för *Capitelet* i sitt *Biskops* *Stift* / för
 wågrat / mycket mindre affsatt / ey heller / hwar han brågligh
 funnes aff någhon annan än then *Biskop* / vnder hwilken han
 besitin och stadd är / degrades och affsättias må / och i
 så mätto hållas ther medh effter som then *Swenska* *Kyrckies*
 ordning / som vthgick aff *Trycket* på thet år 72. vthtryc
 ter och förmåler / Hwar och någon *Biskop* funnes som sitt
Embete missbrukade / och anten then wårdige och dugelige
Ministerium förwågrade / eller och then odugelige och owår
 dighe ther om betroot / och medh *Gäld* försörrier / anten
 för *Wille* / *Wänskap* / *Stylskap* / *Swäger* / *Mutor* och
gäswor / haat eller *Afgrund* skul / medh honom skal procedes
 ras effter *Kyrckie* ordningen / och ther han sigh icke bettrar /
 så skal han effter föregången nogha *Kansättning* och *Doom* /
 såso then ther handlar emoot sitt *Embete* / tilböriligen straffat
 blifwa. Wij wele och *Academien* vthi *Upsala* widh macht
 hålla / och henne med sådana *Privillegier* försörria / Såsom och
Bisperne / *Professores* / *Pastores* i *Städerne* och *Skolemåstar*
 ne sådant *Underhåld* effterlåta / som wij medh wårt *Elsteli*
 ghe *Rätz* *Råd* kunne tänckia / hwadh *Academien* och them
 nödhorfftigt wara må / och *Rätzens* lägenheet kan tillsäga /
 Theslikes at *Doomkyrkian* må blifwa widh macht hållen och
 niuta *Doomkyrkietynnan* i alla *Kyrkioherbergh* / och at en
 Prästman må wara *Economus* widh *Doomkyrkian* / som un
 der tujdhen kunde göra tjänst i *Kyrkian* när så behoff görs /
 Sammaledes skole och *Hospitaler* ne obehindrat niuta sitt til
 deelete *Underhåld* och sedwanlige *Oppehälle* / och *Syslemanē*

B som

6.
som Kyrkteordningen förmåler / Skal wara en Prästman /
Dogh Skal bådhe han så wäl som Economus widh Dooms
Kyrtian wara förpligt at åhrligen leswerera en klar och oför-
fallsat Räkenskap in vchi wår och Cronones Räkninge Cam-
mar huruledes the then Upbörd / som them år betrodd / föres
slåt hafwe.

Til thet Ottonde / Uppå thet at ingen Skal hafwa sikh
til at beklagha öfwer Lagh / Rätteskippan och Execution /
så wele wå vchi the Orter som ån nu medh Laghmån / Hä-
redzhöffdingar / Befalningsmån / Fougdar och Skrifware
icke wålförjörge åre / sådane personer aff insödde Swenske
Mån förordna / som thet til skickelige och tienlige wara kunn-
de / som vnderfäterne så wål fattigh som rät / för Wåld och
Orätt freda och förswara / och til Lagh och Rätt fordra och
förbielpa kunna. Wå wele icke heller tilstådia / at någhon
Vthlånst må komma til någhot Embete i Ståderne / antin-
gen at blifwa Borgmestare / Rådman / Stadzskrifware /
Tullskrifware eller Wårdskrifware / eller något annat / effter
then Ordning och Stadga som giordes i Stockholm af Rät-
sens Råd / Anno 1470.

Til thet Nionde / Wele wå icke heller tilstådia at nå-
ghon Laghman Skal hafwa Häredzrätt vchi sin Laghsagh /
eller någhon Fougde Skal wara Häredzhöffdinge vchi sirt
Fögderij / Såsom och icke heller tilstådia at Laghmans el-
ler Häredzhöffdings Rånthan til någhot annat anwen-
des / ån them til Vnderhållning som Lagh och Rätt slipa sko-
le. Wå wele och / at lifka såsom hwar och en må oanfechtat
niwta och behålla hwadh han medh Laghafång besitter / thet
ware sikh Löft eller Fast / til thes thet honom medh Lagha
Doom fråwinnas kan / Så Skal och thet emoot ingen fördris-
sta at tilwålla sikh någon deel som honom med Lagha Ssyn
och Doom år isfråkånd och affödm.

Och til thet Sidsta / På thet ingen må någhot olagh-
lighit

2
light tilfogas / vthan hvar och en sin Oskyldigheet och rätt-
färdigh Saat til godho niura / Therfore hafwe wij lofwat
och tillsagde at hvar någhon (som kan hände aff Afvund el-
ler orätt Berättelse) hoos off för någhon Saat angoswes /
thet ware sigh hwadh Saat thet hålft wara kan / så wele wij
honom icke strax fångsla / besticka / inmana eller til sin Zibre
och godhe Namn antasta låta / ey håller hans Godz och e-
ghendom plundra / bortgifwa / eller i någhon måtto aff-
hända låta / för och medh mindre än han til samma Saat
Laghvunnen och dömdes är / vthan sedhan medh honom
låta procederas effter föregången Kansättning och Doom /
aldeles som Lagh förstå och Rättsens Rätt är / och wele wij
then som en annan angifwer och förförer / vppenbara / at
han må stå then til Rätta som han angifwit haf-
wer / Imidler tidh må han som är blifwen angifwen / niu-
ra Borgen och Lyffte / och then som en annan angifwer i lik-
måtto stället i Lyfftet. När och någhon hoos off åledes
blifwer angifwen / så wele wij icke tagha off samme Saat an /
och strax troo hwadh som sågs / vthan låta honom medh
sin Angifware komma för Rätta / och låta them vthan nå-
got Mishagh föra samma Saat vch med hvar andre / ther
han så skyldigh befunnes / straffas effter föregången dom /
är han oskyldigh / så skal Angifwaren tilbörighen straffas /
effter som han then andre hafwer förfördet / och på olycko
tilskynda welat / på thet andre må see ther widher / och o-
skyldigheten handhafwas och ålstat blifwa.

Til
ytermera Wisso / at wij alle thesse förmålte Pune-
ter trolighen och obrotlighen hålla och icke anten
sielfwe ther emoot göra eller andra tillsädia at göra /
hafwe wij thette medh eghen hand vnderskrifwit och
med vårt Secret försegla lårbet. Af Nyköping
then sidste Decembris 1611.

